

แบบแสดงรายละเอียดประกอบการขอประเมินบุคคล

ของ

นางสาวนิชากร มีคำ
ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ (ด้านการพยาบาล)
ตำแหน่งเลขที่ ๑๗๔๙๑๑
กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม กลุ่มการพยาบาล
โรงพยาบาลชุมแพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ขอประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรง
ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ (ด้านการตรวจและรักษาพยาบาลพิเศษ)
ตำแหน่งเลขที่ ๒๐๘๑๑๕
กลุ่มงานการพยาบาลตรวจรักษาพิเศษ กลุ่มการพยาบาล
โรงพยาบาลชุมแพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. ชื่อเรื่อง การพยาบาลผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่องที่มีการติดเชื้อของเยื่อช่องท้อง : กรณีศึกษา ๒ ราย

(Nursing care for patients with end stage renal disease having peritonitis form continuous ambulatory peritoneal dialysis : a study of two case)

๒. ระยะเวลาการดำเนินการวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ – ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖

๓. ความรู้ ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับภาคีเครือข่าย รมณรงค์วันไตโลก ปี ๒๕๖๖ ภายใต้คำขวัญ “ตระหนักร้าย ใส่ใจไต ป้องกันไว้ เน้นกลุ่มเสี่ยงโรคไตเรื้อรัง” มุ่งเน้นการสร้างความตระหนักให้ผู้ป่วยโรคเบาหวาน ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด และควบคุมความดันโลหิตให้ดี โดยจากข้อมูลปี ๒๕๖๕ มีรายงานพบว่า ๑ ใน ๒๕ ของผู้ป่วยโรคเบาหวาน และโรคความดันโลหิตสูง กลายเป็นผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังรายใหม่โดย ๑ ใน ๑๐ ของประชากรทั่วโลกมีการทำงานของไตผิดปกติ และพบว่า มีผู้เสียชีวิตประมาณ ๑ ล้านคน มีสาเหตุมาจากการไม่ได้เข้ารับการรักษาโรคไตวายเรื้อรังสำหรับประเทศไทยสถานการณ์ของโรคไตเรื้อรังในประชากรไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ววันนับเป็นปัญหาสาธารณสุขและมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก มีผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะ ๓ จำนวน ๔๒๐,๒๑๒ ราย ระยะ ๔ จำนวน ๔๒๐,๒๑๒ ราย และระยะที่ ๕ ที่ต้องล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่องมากถึง ๖๒,๓๘๖ ราย การรักษาผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายด้วยการล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่อง (continuous ambulatory peritoneal dialysis: CAPD) ในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายจะช่วยให้ผู้ป่วยมีสุขภาพดีขึ้น แต่ในทางปฏิบัติแล้วผู้ป่วยที่รักษาโดยวิธีการล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่องกลับต้องเผชิญกับภาวะแทรกซ้อนจากการเจ็บป่วย ได้รับอุปสรรคต่างๆในการดำเนินชีวิต และต้องพบกับความยุ่งยากในวิธีการรักษา ทั้งนี้ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อให้การจัดการตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายล้มเหลว ได้แก่ การขาดความรู้ในการดูแลการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องของตนเองและผู้ดูแล การขาดแรงกระตุ้นสนับสนุนจากครอบครัวและสังคม และสิ่งแวดล้อมในการดำเนินชีวิตเปลี่ยนไป การขาดความตระหนักของความรู้ในการดูแลตนเองและทักษะในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ไม่เพียงพอ ทำให้ผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่องเกิดภาวะแทรกซ้อนที่สำคัญ คือ การติดเชื้อในช่องท้อง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการปนเปื้อนขณะเปลี่ยนถ่ายน้ำยา จากเทคนิคที่ไม่ถูกต้อง หรืออุปกรณ์ในการเปลี่ยนถ่ายน้ำยาชำรุด การไม่รักษาความสะอาดในขณะปฏิบัติกิจกรรม รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย และอาจจะเป็นอันตรายต่อชีวิต ดังนั้นในการพยาบาลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่อง พยาบาลจำเป็นต้องมีสมรรถนะในการปฏิบัติพยาบาลผู้ป่วย การให้คำปรึกษาการสอน และสื่อสารกับผู้ป่วย ผู้ดูแลและครอบครัว การบริหารจัดการ การประสานงาน และการดูแลต่อเนื่อง รวมถึงการค้นหาสาเหตุของการติดเชื้อของช่องท้องในแต่ละครั้ง เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องอันเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการติดเชื้อกลับเป็นซ้ำ และหมั่นทบทวนวิธีการเปลี่ยนถ่ายน้ำยาของผู้ป่วยและผู้ดูแลอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากการติดเชื้อ ลดอัตราการเสียชีวิต และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๓.๑ ความรู้เกี่ยวกับโรคที่ศึกษา ประกอบด้วย

กายวิภาคและสรีรวิทยาของไต

ไตเป็นอวัยวะหลักที่สำคัญของร่างกายมีรูปร่างคล้ายเมล็ดถั่ว แบ่งออกเป็น ๒ ข้างคือไตด้านขวาตั้งอยู่ระดับกระดูกซี่โครงที่ ๑๒ และไตด้านซ้ายตั้งอยู่ระหว่างกระดูกซี่โครงที่ ๑๑ และ ๑๒ มีขนาดประมาณกำปั้นมือ (๑๐ - ๑๓ เซนติเมตร) มีน้ำหนักประมาณข้างละ ๑๑๕ - ๑๕๕ กรัมอยู่ด้านหลังบริเวณบั้นเอวทั้งสองข้าง

โครงสร้างของไต

แบบเสนอแนวความคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน (ระดับชำนาญการพิเศษ)

๑. เรื่อง พัฒนาสมรรถนะพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่อง

(Continuous Ambulatory Peritoneal Dialysis: CAPD)

๒. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันสถานการณ์ไตวายเรื้อรังในไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากข้อมูลโดยสมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย พบว่าคนไทยป่วยเป็นโรคไตวายเรื้อรัง ประมาณร้อยละ ๑๗.๖ ของคนไทยที่ป่วยเป็นโรคไตทั้งหมด หรือราว ๘ ล้านคน และในจำนวนนี้มี ๘๐,๐๐๐ คน ที่เป็นผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย และมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกปี ล่าสุดปี ๒๕๖๕ พบว่า ๑ ใน ๒๕ ของผู้ป่วยโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง กลายเป็นผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังรายใหม่ ภาวะไตวายเป็นปัญหาด้านสาธารณสุขของประเทศไทย โดยทางกระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานหลักประกันสุขภาพมีนโยบายการล้างไตทางช่องท้องในการรักษาผู้ป่วยไตวายระยะสุดท้าย (สมาคมโรคไตแห่งประเทศไทยในนามของ Thailand Renal Replacement Therapy (TRT), ๒๕๖๓)

การรักษาด้วยการล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าจะทำให้ผู้ป่วยมีภาวะสุขภาพที่ดีขึ้น แต่ไม่ได้เป็นการรักษาทำให้โรคหายขาดหรือทำให้หน้าที่การทำงานของไตกลับเป็นปกติ ผู้ป่วยจึงยังคงต้องเผชิญกับภาวะความเจ็บป่วยเรื้อรัง ความยุ่งยากในวิธีการรักษา อีกทั้งจะต้องระมัดระวังตนเองในการดำเนินชีวิตขณะรักษา และต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมากกว่าปกติ จนอาจจะทำให้เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย หรือซึมเศร้าจากบทบาทหน้าที่ของตนเองที่เปลี่ยนไป และต้องดูแลรักษาตนเองไปต่อเนื่องตลอดชีวิต จากภาวะโรคที่มีความซับซ้อน และผู้ป่วยอาจมีโรคร่วมหลายโรค จึงทำให้มีโอกาสเกิดภาวะแทรกซ้อนได้ง่าย การที่จะประสบความสำเร็จในการรักษาได้นั้น จึงขึ้นอยู่กับความรู้และความเข้าใจ ความร่วมมือในการรักษาและทักษะในการดูแลตนเองทั้งของผู้ป่วยและครอบครัวเป็นสำคัญ ดังนั้นพยาบาลผู้ดูแลต้องมีสมรรถนะในการดูแลผู้ป่วย ให้ข้อมูลและคำแนะนำสนับสนุนการจัดการตนเองและให้การปรึกษาในด้านเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้ป่วย ตั้งแต่ก่อนการใส่สายล้างไตทางหน้าท้อง การดูแลผู้ป่วยหลังใส่สายล้างไตทางหน้าท้อง การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ป่วยดูแลตนเองเพื่อให้ได้ผลดีในการรักษา สอนผู้ป่วยในเรื่องการทำความสะอาดแผล การเปลี่ยนถ่ายน้ำยา และการดูแลตนเองต่างๆไป การสังเกตสิ่งผิดปกติและการแก้ไขเบื้องต้นเมื่อมีภาวะผิดปกติ การดูแลเมื่อเกิดภาวะแทรกซ้อน รวมทั้งการติดตามผลการรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่องตามมาตรฐานอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะทำให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และใช้ชีวิตขณะรับการรักษาได้อย่างปกติสุข ลดอัตราการตายและป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วยซ้ำได้

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า กระบวนการดูแลผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่อง ทั้งในโรงพยาบาลและเมื่อกลับไปอยู่บ้านยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้ผู้ป่วยสามารถดูแลตนเองได้อย่างปลอดภัย เมื่อพิจารณากระบวนการพยาบาลพบว่า มีแนวปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่องที่หน่วยตรวจรักษาพยาบาลด้วยเครื่องมือพิเศษไตเทียม แต่ยังขาดการทบทวนปรับปรุงและการสื่อสารให้แก่พยาบาลในหอผู้ป่วยต่างๆอย่างเป็นรูปธรรม ไม่มีรูปแบบชัดเจน หลากหลายไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน บางครั้งยังไม่ครอบคลุมปัญหาความต้องการของผู้ป่วย

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงต้องการพัฒนาสมรรถนะพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยไตวายระยะสุดท้ายที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่อง เพื่อให้มีแนวทางการพยาบาลเป็นรูปธรรม มีรูปแบบชัดเจน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ให้ทีมพยาบาลสามารถให้บริการอย่างมีคุณภาพมาตรฐาน และเพื่อให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากการบำบัด